

**Zespół Szkół im. Piotra Wysockiego Technikum nr 11
w Warszawie**

SZKOLNY PROGRAM

WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

Rok szkolny 2023/24

Program został przyjęty Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 2/2023/23 z dn. 13.09.2023

Program został zaakceptowany przez Radę Rodziców na posiedzeniu Rady w dn. 20.09.2023

Warszawa 2023

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna
- III. Charakterystyka grupy wiekowej i środowiska szkolnego
- IV. Diagnoza środowiska szkolnego
- V. Problemy występujące w szkole
- VI. Wizja szkoły
- VII. Sylwetka wychowanka
- VIII. Cele ogólne szkolnego programu profilaktyki
- IX. Plan działań w obszarze wyłonionych problemów
- X. Realizatorzy szkolnych działań profilaktycznych
- XI. Przewidywane efekty

I. WSTĘP

Szkoła jest miejscem intensywnego rozwoju w zakresie funkcjonowania interpersonalnego i społecznego w grupie rówieśniczej. Przygotowuje ucznia do życia we współczesnym świecie poprzez przekazywanie wiadomości, rozwijanie umiejętności i zainteresowań, doskonalenie osobowości i wdrażanie do zachowań zgodnych z normami etyki. To również miejsce konfrontacji autorytetów i kształtowania się poczucia własnej wartości.

Wychowanie to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. Istotą profilaktyki jest natomiast wspomaganie procesu wychowania poprzez pomoc młodemu człowiekowi w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających te strefy jego życia.

W wyniku systematycznego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda się nam przygotować uczniów do zgodnego współżycia z ludźmi. Będziemy dążyć do tego, żeby nasi wychowankowie byli: uczciwi, wiarygodni, odpowiedzialni, wytrwali, wrażliwi na krzywdę innych, kreatywni, przedsiębiorczy. Naszym celem jest również to, aby nasi uczniowie nie stosowali przemocy słownej, fizycznej i psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą i gotowość do uczestnictwa w kulturze. Ważne jest też, aby przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom, kształtowali postawy obywatelskie, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu oraz tolerancji dla innych kultur i tradycji, pogłębiali świadomość ekologiczną, poznawali dziedzictwo kulturowe naszego narodu, Europy i świata, a także rozwijali swoje zainteresowania i pasje.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Dążymy do tego, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Chcemy chronić młodzież przed zagrożeniami poprzez działania wychowawczo

– profilaktyczne, reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych prób podejmowania ryzykownych zachowań, wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny jest propozycją wprowadzenia do szkoły konkretnych działań o charakterze profilaktyczno - wychowawczym. Dostarcza wiedzy na temat prawidłowości rozwojowych, istoty zaburzeń i możliwości ich identyfikacji oraz uczy umiejętności konstruktywnego zaspokajania potrzeb i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Program kształtuje umiejętności skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi trudnościami wynikającymi z problemów osobistych oraz zawiera informacje odnośnie instytucji działających w środowisku i niosących pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Program realizuje także zadania w zakresie kształtowania systemu wartości uczniów. Ma na celu uświadomienie młodzieży, że w związku z zwiększonym zakresem swobody, wzrasta poziom odpowiedzialności za działania własne i innych. Ważne wydaje się włączenie młodzieży w aktywne realizowanie przedsięwzięć profilaktycznych (Tydzień Profilaktyki), co pozwala rozwijać pozytywne aspekty obrazu samego siebie i wzbogacać poczucie własnej wartości.

Obok w/w zadań, realizowanie programu ukierunkowane jest na osiągnięcie takich celów jak wzrost motywacji do nauki oraz promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie sposobu myślenia i postaw charakteryzujących się otwartością, tolerancją.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny jest skorelowany z podstawowymi dokumentami szkoły. Realizowany jest we współpracy z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły, rodzicami oraz środowiskiem lokalnym.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną programu profilaktyki są następujące akty prawne oraz dokumenty:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

3. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 poz. 2137.).
4. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2012r., poz.124).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1446- teks ujednolicony).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r., Nr 180, poz. 1493).
7. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r. Nr 11 poz. 382 z późn. zm.).
8. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. 1994 nr 111 poz. 535 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 22.01.2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 803)
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).
Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r.
(Dz. U. nr 120, poz. 526).
13. Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133).

14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
16. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249);
17. Rozporządzenie MEN z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2014 poz. 395).
18. Program zapobiegania depresji w Polsce na lata 2016-2020 Ministerstwa Zdrowia, Warszawa 2016.
19. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
20. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
21. Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej.
22. Uchwała Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie Harmonogramu realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2017- 2021 (Dz. U. Nr 44, poz. 227).
23. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów
24. Statut Zespołu Szkół im. P. Wysockiego Technikum nr 11.

III. CHARAKTERYSTYKA GRUPY WIEKOWEJ I ŚRODOWISKA UCZNIOWSKIEGO

Nasza szkoła kształci uczniów w ramach 5 –letniego technikum po szkole podstawowej.

Uczniowie pochodzą z Warszawy oraz różnych pobliskich miejscowości. Stanowią grupę w przedziale wiekowym 15 – 20 lat. Pochodzą z różnych środowisk, odczuwają czasami trudności w komunikowaniu się, mają problemy z asertywnością i w związku z tym wchodzą w różne grupy ryzyka, mają nierzadko wiele problemów edukacyjnych.

Niewątpliwie jest to trudny okres dla młodego człowieka. Nagromadzenie problemów związanych z rozwojem fizycznym i emocjonalnym oraz zmianą środowiska i otoczenia (przejście z poziomu szkół gimnazjalnych do szkoły średniej) wywołuje u młodych ludzi poczucie obawy, lęku, czasem objawów depresji.

Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, wzrasta liczba i jakość nowych doświadczeń osobistych i społecznych, a okres dojrzewania jest szczególnie istotny w życiu człowieka.

Wg B. Varenhorsta młody człowiek na drodze do dorosłości osiąga w tym okresie życia następujące cele:

- Doświadczenie fizycznej dojrzałości seksualnej. Jest to najbardziej podstawowy i uniwersalny cel, osiągany z reguły między 12 a 16 rokiem życia. Wiąże się on głównie ze sferą biologiczną, ale ma olbrzymie konsekwencje interpersonalne. Dotyczy zarówno modyfikacji w zakresie obrazu siebie, sposobów kontaktowania się z rówieśnikami i dorosłymi, jak też nowych ról i obowiązków społecznych;

- rozwijanie własnej tożsamości, poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „kim jestem?”, „jakie są moje relacje z innymi ludźmi?”. Stopniowe formułowanie odpowiedzi na te pytania łączy się ze sprawdzaniem siebie w różnych sytuacjach i prowadzi do stabilizacji koncepcji własnej osoby. Tutaj pojawia się również wyraźna świadomość ciągłości własnego rozwoju – a więc selekcja minionych doświadczeń, intensywne doświadczanie teraźniejszości oraz świadome planowanie przyszłości;
- poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o sens własnego życia, określenie swojego przyszłego miejsca w społeczeństwie (np. wybiera zawód, krystalizuje poglądy na temat życia rodzinnego, kształtuje postawy wobec obowiązujących norm i ról społecznych). Dokonuje tego poprzez intensywne eksperymentowanie w różnych sferach życia i sprawdzenie swoich mocnych i słabych stron;
- uzyskanie autonomii, czyli stopniowe uwalnianie się od opinii rodziców, a także nauczycieli, od ich autorytetu, systemu wartości, poglądów na życie. Wzrasta natomiast znaczenie grupy rówieśniczej, która staje się ważnym punktem odniesienia oraz miejscem do eksperymentowania z własną wolnością i odpowiedzialnością;
- wyrastanie z egocentryzmu, który w okresie dojrzewania przejawia się w dwóch podstawowych postaciach: pierwszą jest poczucie nieustającego bycia na scenie, gdzie inni ludzie słuchają, oglądają i oceniają. Bywa często źródłem wielu bolesnych doświadczeń i trudności rozwojowych. Druga to rodzaj psychologicznej samotności, polegającej na poczuciu braku zrozumienia przez otoczenie (na zasadzie własnej wyjątkowości i niecodzienności przeżyć i doświadczeń). Wyrastanie z egocentryzmu łączy się zatem z powstawaniem poczucia wspólnoty z innymi członkami społeczeństwa oraz umiejętnością zainteresowania się drugim człowiekiem i wzajemnym poszanowaniem prawa do odmienności;
- reorganizacja systemu wartości w okresie dojrzewania jest największa. Wiąże się ona z dwoma podstawowymi zjawiskami: z usprawnieniem procesów myślenia (przejście od konkretów do abstrakcji), co bezpośrednio prowadzi do większych możliwości w

gromadzeniu i przetwarzaniu informacji o świecie i o sobie oraz z kwestionowaniem systemu wartości społeczeństwa (w tym również własnych rodziców), skłonnością do idealizowania i oparciem na grupie rówieśniczej. Wszystko to sprawia, że nastolatek przeszacowuje dotychczasowe wartości, wybiera nowe i tworzy nowy, własny system wartości.

Okres dojrzewania to próby wchodzenia w nowe role, nabywanie nowych doświadczeń, eksperymentowanie w różnych dziedzinach życia. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają osoby dorosłe a zwłaszcza rodzice i nauczyciele.

Wszelkiego rodzaju zaniedbania w procesie wychowania, nie zaspokajane potrzeby rozwojowe, prowadzą w konsekwencji do zaburzeń w zachowaniu młodego człowieka. Są to tzw. zachowania ryzykowne, odbiegające od powszechnie przyjmowanych norm społecznych, prawnych, obyczajowych i zdrowotnych. Zalicza się do nich palenie tytoniu, picie alkoholu, używanie środków psychoaktywnych (narkotyki, substancje wziewne, leki), wczesna aktywność seksualna, zachowania agresywne i przestępcze, porzucanie nauki szkolnej, ucieczki z domu, rygorystyczne diety poprawiające atrakcyjność fizyczną. Badania wykazały, że zachowania ryzykowne współwystępują ze sobą, jedno zachowanie pociąga za sobą inne, np. picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami towarzyszy agresja, przestępczość, wzrasta aktywność seksualna. Motywy wszystkich zachowań ryzykownych są bardzo podobne: zmniejszenie zahamowań, nabieranie śmiałości w kontaktach z ludźmi, chęć odprężenia, ciekawość, nuda i monotonia, bunt, ucieczka od problemów życiowych i szkolnych, ucieczka od samotności i lęków, poczucie bezsensu życia, chęć upodobnienia się do grupy rówieśniczej, chęć uzyskania ich akceptacji i uznania, chęć zwrócenia uwagi dorosłych. Motywy te są sposobem na załatwienie bardzo ważnych spraw życiowych, których młodzi ludzie nie potrafią rozwiązać inaczej. Jeżeli młody człowiek czuje, że nie jest kochany w domu, jest mało atrakcyjny dla rówieśników, to chce poprawić swoją pozycję w grupie, zyskać akceptację rówieśników pijąc alkohol, paląc papierosy czy podejmując inne zachowania ryzykowne.

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny został opracowany w oparciu o diagnozę środowiska szkolnego Zespołu Szkół im. Piotra Wysockiego Technikum Nr 11 w Warszawie.

Diagnozy dokonano w oparciu o analizę:

- wyników badań ankietowych wśród uczniów,
- diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących ,
- rozmów i obserwacji uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- informacji nauczycieli o bieżących problemach wychowawczych,
- rozmów z rodzicami,
- dokumentacji szkolnej, w tym dzienników lekcyjnych,
- informacji z instytucji współpracujących ze szkołą,
- opinii uczniów wyrażanych m.in. przez członków SU
- frekwencji rodziców na zebraniach organizowanych przez szkołę.

V. PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE W SZKOLE

Przeprowadzona analiza wskazuje na istnienie następujących problemów wychowawczych wymagających działań profilaktycznych:

- naruszania przez uczniów dyscypliny szkolnej (m.in. brak odrabiania prac domowych);

- niskiej motywacji do uczenia się i podejmowania wyzwań, trudności w nauce;
- podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych, tj. wagarowanie, palenie papierosów, zachowania agresywne (agresja słowna);
- niskiej frekwencji na zajęciach (spóźnianie się na lekcje, częste nieobecności);
- znajomości i przestrzegania zasad dobrego wychowania (wulgaryzmy);
- odpowiedzialności za otoczenie i estetykę szkoły;
- zaburzenia emocjonalne (niska odporność psychiczna i samoocena, stres); zwiększona po okresie pandemii COVID
- współpracy z rodzicami (niska frekwencja, brak narzędzi wychowawczych, niskie umiejętności rodzicielskie);
- umiejętności interpersonalnych;
- zarządzania sobą w wolnym czasie (negatywny wpływ multimediiów na codzienne funkcjonowanie ucznia);
- brak poczucia własnej wartości i perspektyw życiowych uczniów;
- trudność z określeniem swoich umiejętności i preferencji, wyboru właściwego kierunku kształcenia zgodnego z predyspozycjami.

VI. WIZJA SZKOŁY

„Bo nienawiść dużo łatwiej wzbudzić, niż skłonić do miłości. Nienawiść jest łatwa. Miłość wymaga wysiłku i poświęcenia.”M.Edelman

Pragniemy być szkołą otwartą na potrzeby uczniów, dlatego nauczyciele w swej pracy wychowawczej będą zmierzać do tego, że:

- panuje życzliwa i bezpieczna atmosfera, oparta na wzajemnym szacunku, współpracy i dialogu nauczycieli, uczniów i rodziców/opiekunów;

- udziela się pomocy i wsparcia oraz aktywnie współdziała we wszystkich sprawach dotyczących uczniów dostosowując przekazywanie wiedzy, kształtowanie umiejętności i postaw do indywidualnego tempa rozwoju oraz możliwości;
- dba się o kształtowanie szacunku do historii, tradycji i kultury;
- troszczy się o wszechstronny rozwój w wymiarze intelektualnym, emocjonalnym, fizycznym, społecznym i duchowym;
- koncentrujemy się na zasobach, talentach i mocnych stronach ucznia;
- szkoła była miejscem, gdzie uczniowie uczą się tolerancji oraz szacunku dla ludzi pracy, gdzie przygotowują się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej, w państwie i w zjednoczonej Europie.

VII. SYLWETKA WYCHOWANKA

Nasz uczeń nabywa w szkole cechy ważne dla prawidłowego funkcjonowania w życiu, tj.:

- **samodzielność** – uczeń kieruje swoim działaniem, dociera do różnych źródeł informacji, radzi sobie w sytuacjach problemowych, rozstrzyga wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości, potrafi dokonać samooceny, prezentuje własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi;
- **odpowiedzialność** – uczeń odpowiada za swoje wyniki w nauce, za skutki podejmowanych decyzji, potrafi odróżnić rzeczywistość od wyobraźni, podporządkowuje się określonym zasadom życia społecznego, dba o zdrowie, życie własne i innych;
- **twórczość** – uczeń rozumie potrzebę doskonalenia i rozwijania samego siebie, tworzy własny warsztat pracy, rozwija swoje zainteresowania, pasje, rozwiązuje zadania problemowe związane z otaczającym go światem;
- **etyczność** – uczeń odróżnia prawdę od kłamstwa, umie współdziałać z innymi, rozumie sens praw i obowiązków, szanuje siebie i innych, dba o dobro wspólne, estetyczny wygląd własny i otoczenia.

VIII. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU:

1. Wspieranie naturalnego rozwoju wychowanka poprzez: zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, rozwijanie indywidualnych możliwości, budowanie wspierającej relacji nauczyciel-uczeń, wskazywanie mocnych i słabych stron.
2. Kształtowanie właściwych postaw życiowych i sposobu myślenia poprzez kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości istotnych z punktu widzenia kultury i relacji międzyludzkich, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych.
3. Rozwijanie kluczowych kompetencji przedsiębiorczości i inicjatywy.
4. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.
5. Wzrost kompetencji uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
6. Profilaktyka uzależnień (dopalacze, narkotyki, alkohol, papierosy, cyberprzemoc, multimedia, Internet, hazard) oraz promowanie zdrowego stylu życia i higieny psychicznej.
7. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym i stwarzanie warunków do właściwego wypełniania obowiązków szkolnych, wybór właściwej ścieżki kariery.